MAKALE · BÜYÜK GÜÇLER · AVRUPA

Us Dosyası: Yeni Dünya Düzensizliği · 05

Yeni Dünya Düzensizliğinde Avrupa'da Seferberlik Sorunu

Almanya'da 2026'nın ilk aylarında askerlik çağına gelen gençlerin posta kutularına Alman Silahlı Kuvvetleri'nden, yani Bundeswehr'den mektuplar düşmeye başladı. Bu zarf, Avrupa'nın uzun zamandır ertelediği bir soruyu yeniden evlerin içine kadar taşıdı. Hoş, barış içinde yetişmiş pasifist bir kuşak, harp ihtimâline göre yeniden yapılanan devletin kendisinden istediğini nasıl karşılayacaktı ki?

Salih ŞİMŞEK

İlk yayın: 16 Ekim 2026 · Güncelleme: 16 Ekim 2026 · 5 dk okuma

TEZ Almanya'da 2026'nın ilk aylarında askerlik çağına gelen gençlerin posta kutularına Alman Silahlı Kuvvetleri'nden, yani Bundeswehr'den mektuplar düşmeye başladı. Bu zarf, Avrupa'nın uzun zamandır ertelediği bir soruyu yeniden evlerin içine kadar taşıdı. Hoş,

barış içinde yetişmiş pasifist bir kuşak, harp ihtimâline göre yeniden yapılanan devletin kendisinden istediğini nasıl karşılayacaktı ki? Hâlihazırdaki dünya düzensizliğinde Avrupa güvenlik buhranı, bu sorunun çevresinde şekillenmektedir. Devletin savunma takvimi hızlanırken, toplumun hayat beklentileri başka bir ritimde ilerlemekte. Bu iki uç arasında açılan mesafe, kıtanın askerî ve siyasî geleceğinin esas imtihânıdır.

Avrupa, Soğuk Savaş sonrasında kendi güvenliğinin maliyetini uzun müddet başkalarıyla paylaşmıştır. Amerikan askerî ve nükleer himayesi sayesinde siyasî ve iktisadî bütünleşmesini nispeten elverişli şartlarda sürdürmüştür. Rusya'dan tedarik edilen ucuz enerji, Alman sanayiinin rekabet gücünü beslerken, Çin'le kurulan ticarî münasebetler Avrupalı şirketlere geniş bir hareket sahası açmıştır. Bu ilişkilerin tamamı, Sovyetler Birliği'nin dağılmasının ardından şekillenen liberal dünya düzeninin tezâhürüydü. O dönemde ticaretin devletleri birbirine bağladıkça, harp ihtimâlinin azaltacağına inanılıyordu. Bu telâkkî de ''change through trade'' ifadesiyle özetlenmekteydi. Avrupa'nın güvenlik tasavvuruna da yıllara sâri bu muhayyîle hâkim olmuştur. Harp ihtimâlinin yok farz edildiği bir dünyada refahın devamlılığı, başlı başına siyasî bir başarı sayılmaktaydı.

Hâlihazırda bu düzeni ayakta tutan şartlar başka bir mahiyete bürünmüş durumdadır. Rusya-Ukrayna savaşı, ekonomik bağımlılığın siyasî uzlaşma doğuracağına dâir beklentiyi inkâr olunamaz şekilde sarsmıştır. Kezâ ABD, Avrupa'nın güvenliği için üstlendiği askerî yükün daha büyük bir kısmını Avrupalı müttefiklerine devretmekte ve savunma harcamalarını artırmaları yönündeki tazyikini giderek yoğunlaştırmaktadır. Çin ise bir zamanlar Avrupa sanayiinin faydalandığı küreselleşmenin imkânlarını kullanarak onun üretim üstünlüğünü zorlamaktadır. Eski dünyanın birbirini tamamlayan sütûnları, yeni dünya düzensizliğinde ve güç rekabetinde ayrı ayrı pazarlık ve baskı vâsıtalarına dönüşmektedir. Avrupa güvenliğinin bugünkü arayışı, bu kaybolan konforun yerine hangi düzenin ikame edilebileceği sorusundan doğmaktadır.

Temmuz 2026'da Ankara'da toplanan NATO liderlerinin açıkladığı elli milyar doları aşan yeni savunma tedâriki, bu arayışın yönünü göstermektedir. İttifakın hesapları giderek uzun süreli çatışmaya dayanabilecek üretim kapasitesine bağlanmaktadır. Ukrayna cephesinde tüketilen mühimmatların yenilenme hızı, Avrupa başkentlerine savaşın müddetinin kendi savunma sanayii kabiliyetleriyle de alâkalı olduğunu öğretmiştir. Savunma sanayiine yapılan yatırımlar ve teslimâtlar artık diplomatik beyanların inandırıcılığını da etkilemektedir. Diplomasi lâf ü güzâfın fevkinde, sert gücün gölgesi

altında şekillenmekte. Bugünkü caydırıcılık hesabında karşı tarafa gösterilen kuvvet kadar, o kuvvetin yıprandığında ne kadar sürede kendini yeniden tahkîm edeceği de belirleyicidir.

Avrupa'nın bu tercihi, yeni bir bağımlılık ihtimâlini de beraberinde getirmektedir. Harp hazırlığındaki açığı kısa sürede kapatma isteği, orduları mevcut Amerikan silah sistemlerine yöneltirken, Avrupa'da üretim kapasitesinin kurulması daha uzun bir zaman gerekmektedir. Bugün hızla alınan bir sistemin bakımını ve güncellenmesini ileride kimin sağlayacağı, yarının siyasî hareket alanını etkileyebilmektedir. ABD'den daha bağımsız karar verebilmenin şartlarını arayan Avrupa, hazırlık süresini kısaltmak için yine ABD'nin askerî teknolojisine müracaat etme mecburiyetine ve paradoksuna gark olmuştur.

Güvenliğin politik-ekonomisi de bu gelişmelerin te'siriyle değişmektedir. Devlet, askerî üretimin gelecekteki talebini garanti ederek sanayii yeniden yönlendiriyor. Almanya'nın borçlanma kurallarını gevşetmesi ve AB'nin müşterek savunma finansmanını genişletmesi, bu yeniden tertibin malî cephesini oluşturmaktadır. Fakat kamu kaynağının ayrılmasıyla muharip güçlerin kuvveden fiile geçmesi arasında siyasetin tek başına kısaltamayacağı bir mesafe bulunmaktadır. Baltık'ta Rus tehdidine mukabil hazır tutulacak bir birliğin muharip kıymeti, gerektiğinde Almanya üzerinden sevk edilecek ağır teçhizatın vaktinde ulaşmasına bağlıdır. Avrupa'nın savunması bu sebeple sadece askerî kapasiteyle münhâsır değildir. Sınırdaki birliğin arkasında vukuu bulan sanayi ve ulaştırma kapasitesi de bu hazırlık sürecine mündemiçtir. Vasıflı iş gücü açığı da bu hazırlıkların süratini yavaşlatmaktadır. Zîra Avrupa'nın sanayi kapasitesini artırması ve toplumunu muhtemel bir harbe hazırlaması yıllar gerektirirken, karşı karşıya bulunduğu stratejik tehditlerin seyri kendi hazırlık takviminden bağımsız gelişmektedir.

Mezkûr zaman baskısı, yaşlanan nüfusun gölgesinde daha da ağırlaşmaktadır. Avrupa Birliği'nde ortanca yaş 2025 başında 44,9'a ulaşmış, 65 yaş üzerindekiler nüfusun %22'sini teşkil etmektedir. Kezâ, doğum oranları ve nüfusun kendini yenileyebilme kudreti de aynı minvalde negatife doğru ilerlemektedir.

Sosyal devletin emeklilik ve bakım yükü büyürken, ekonomik faaliyeti omuzlayacak kuşağın görece daralması, yeni savunma harcamalarının nasıl finanse edileceğini doğrudan etkilemektedir. Aynı genç nüfusa hem askerî birliklerin hem de genişlemesi beklenen savunma sanayiinin ihtiyacı vardır. Bu şartlar altında seferberliğin ve askerî hazırlığın maliyeti, çalışan nüfusun üzerindeki ekonomik yükü artırırken, genç ve yaşlı

kuşaklar arasında kamu kaynaklarının paylaşımını da giderek zorlaştırmaktadır.

Toplumun demografik yapısı, askerlik çağında kaç insan bulunduğunu, seferberlik hâlindeki potansiyel asker sayısını göstermektedir. İnsanların nasıl davranacağını ise toplumun savaş direnci tayin eder. Almanya'da Eylül 2026'da yayımlanan bir araştırmaya göre halkın %94'ü Bundeswehr'in ülkeyi silahlı saldırıya karşı savunmasını destekliyor. Aynı araştırmada, böyle bir durumda silahlı kuvvetlerde bizzat görev üstlenmeye hazır olduğunu söyleyenlerin oranı görevin türüne göre %23 ila 29 arasında kalıyor. Ordunun güçlenmesini isteyen yurttaşlar, şahsî fedakârlık söz konusu olduğunda daha ihtiyatlı davranabiliyorlar. Güvenlik talebi yükselirken harp yükümlülüğünün şahsîleştirilmesine mukabil bir mesafe müşahede edilmektedir.

Bu mesafenin kökleri Avrupa'nın, hâssaten Almanya'nın toplumsal tarihinde aranmalıdır. İkinci Dünya Harbi'nin ardından Batı Avrupa'da yurttaşlık, giderek savaşta fedakârlık göstermekten ziyade barış içinde güvenli bir hayat kurabilmekle mânâ bulmuştur. Devletin meşrûiyeti, refahın korunmasıyla te'vem sayılmıştır. Ancak şimdi AB hükûmetleri, aynı refahı korumak için uzun yıllara yayılacak bir askerî hazırlık talep etmekteler. Yeni dünya düzen(sizliğ)inin yarattığı bu gerilim, doğrudan doğruya modern Avrupa'nın siyasî sözleşmesine dokunmaktadır. Savaş ihtimâli, henüz cepheye gidilmeden, toplumun neyi öncelikli gördüğünü ve hangi fedakârlığı makul saydığını değiştirmeye başlamaktadır. Algılar, diskur, öncelikler ve temâyüller tamamen bir savaş diskuru çerçevesinde yeniden inşâ edilmektedir.

Avrupa'nın tarihî tecrübesinde savaş, devletin vergi toplama ve toplumu seferber etme kabiliyetini genişleten başlıca âmillerden biriydi. Bugün güçlü bürokratik kurumlara sahip devletler, uzun barış döneminde oluşmuş toplumsal beklentiler karşısında yeniden seferberlik kabiliyeti aramaktalar. Kıtanın iktisadî gücünü sürdürülebilir askerî kapasiteye dönüştürme teşebbüsü, refahın korunması etrafında kurulmuş siyasî mutabakatı da sınayacaktır. Avrupa, eski dünya düzeninin kendisine sağladığı güvenliği artık kendi imkânlarıyla üretmek mecburiyetindedir. Ne var ki korumaya çalıştığı hayat tarzı, bu güvenliği üretmek için ihtiyaç duyduğu fedakârlığın hudutlarını da belirlemektedir. Yeni dünya düzensizliğinde Avrupa'nın geleceğini şekillendirecek esas gerilim, bu tarihî tenâkuzun içinde yatmaktadır. Ve bu tenâkuz, pek aşılabilecek gibi de durmamaktadır.

1. ^

   https://www.nato.int/en/about-us/official-texts-and-resources/official-texts/2026/07/08/the-ankara-summit-declaration

2. ^

   https://ec.europa.eu/eurostat/web/interactive-publications/demography-2026

3. ^

   https://zms.bundeswehr.de/de/publikationen-ueberblick/bevoelkerungsbefragung-2026-wehrbereitschaft-deutschland-6150566

Görüşler yazarına aittir.

Salih ŞİMŞEK

Atıf

ŞİMŞEK, Salih. “Yeni Dünya Düzensizliğinde Avrupa'da Seferberlik Sorunu.” Us Strateji, 16 Ekim 2026. http://www.stratejikus.com/yazi/yeni-dunya-duzensizliginde-avrupada-seferberlik-sorunu